

ЕКСПОЗИЦІЇ МУЗЕЮ ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ – 10 РОКІВ (замість передмови)

Традиційно томи збірника наукових праць НаУКМА «Наукові записки» (Серія «Теорія та історія культури») пропонують читачській увазі у передмові деяку інформацію, зокрема, про наукові здобутки кафедри культурології НаУКМА. Не нехтуючи традицією, цього разу присвятимо перші сторінки цього тому Музею історії культури, що створений на кафедрі на громадських засадах.

Концепція створення Музею історії культури запропонована ще в жовтні 1992 р. з метою найсприятливішого удосконалення форм, методів та способів навчальної діяльності в НаУКМА. Передбачалось, що Музей не лише комплектуватиме, науково документуватиме, вивчатиме, зберігатиме та експонуватиме музейні матеріали, що мають навчальне та наукове культурологічне значення, а першочергово надаватиме допомогу викладачам, науковим співробітникам та студентам ВЗО матеріалами для навчального процесу та науково-дослідної роботи. Згідно з концепцією експозиція Музею покликана показати історію розвитку світової культури з часу виникнення людства до сучасності, але особливу увагу зосередити на українській культурі та її співвідношенні із світовими тенденціями культурного розвитку. Окрім експозиції як основні структурні підрозділи Музею планувались фонди, архів та бібліотека.

Першими експонатами Музею стали матеріали, комплектовані в липні–серпні 1995 р. студентами третього року навчання факультету гуманітарних наук НаУКМА, котрі проходили дослідницьку (етнологічну) практику в Київській, Черкаській, Рівненській та Кіровоградській областях [Бондарець О. В. Роль наочних засобів у формуванні способів навчальної діяльності (на прикладі перших експонатів Музею історії культури) / О. В. Бондарець // Четверта щорічна наукова конференція «Україна: людина, суспільство, природа» (тези доповідей). – К., 1998. – С. 45–47]. Надалі Музей постійно здійснював комплектування, облік фондів та вивчення музейних предметів.

1997 р. Музею була надана аудиторія (1-325).

12 жовтня 2001 р. відбулося відкриття «Виставки нових надходжень до Музею історії культури». Експонати розділу «Давня культура» відображали деякі результати навчальної (археологічної) практики студентів на базі Севастопольської археологічної експедиції, Подільської експедиції ІА НАН України, експедиції «Сула» ІА НАН України та Трипільської експедиції ІА НАН України. Частину матеріалів було передано Інститутом археології НАН України (зокрема деякі матеріали Херсонської експедиції). Розділ «Культура і побут населення України» представляв результати дослідницької (етнологічної) практики, зокрема, експедиції з дослідження взаємодії різних етнічних культур на півдні України (Київський р-н Одеської обл.), яка діяла з 2000 р. За результатами практик деякі експонати подарували кафедрі Наталія Волос, Світлана Погоріла, Оксана Сергієнко, Роман Кордун, Ірина Люшина, Наталія Приходько, Ганна Колотило, Ганна Бондаренко, Роксолана Кульчицька, Катерина Тарчевська, Ірина Городецька, Юлія Башлак. Низку матеріалів, представлених у цьому розділі експозиції, подарували викладачі та співробітники НаУКМА (докт. іст. наук професор М. О. Чмихов, докт. філос. наук професор О. М. Петрова, докт. хім. наук професор М. Т. Брик). Виставка діяла до вересня 2003 р.

12 травня 2004 р. було відкрито нову виставку «Давня та традиційна культура України», що також мала два розділи. Експозиція розділу I відображає етапи антропогенезу та культурогенезу, їхні основні тенденції та особливості. При цьому враховано хронологічний принцип (згідно з культурно-історичними періодами). Розділ II побудовано за етнорегіональним принципом (виділяються характерні риси кожного з регіонів). Крім того, враховано поліетнічність населення України. Якщо ж звернути увагу на виставку з погляду комплектування, то окрім представлених на попередній виставці матеріалів необхідно згадати колекцію, що передана Подільською експедицією ІА НАН України. Було

Рис. 1–2. Виставка «Давня та традиційна культура України»

включено також предмети, що комплектувалися під час проходження дослідницької (етнологічної) практики в Килійському р-ні Одеської обл. (2000–2002 рр.), м. Рівне та Рівненській обл. (2002 р.), Старовижівському р-ні Волинської обл. (2003–2004 рр.) та Білоцерківському р-ні Київської обл. (2005–2006 рр.). Варто згадати також матеріали, подаровані кафедрі впродовж 2001–2011 рр. студентами (Олексієм Голінатим, Тетяною Фруктовою, Катериною Салатою, Мариною Пілків, Алісою Андрєвою, Наталією Стременко, Оксаною Климчук, Марією Шило) та викладачами (ст. викладачем О. В. Бондарець, канд. іст. наук доцентом Ю. І. Нікішенко, канд. філос. наук доцентом Р. В. Демчук, ст. викладачем Л. І. Брюховецькою, докт. філол. наук професором М. А. Собуцьким, канд. фіз.-мат. наук К. Д. Лавриненко-Омецинською). Приємно, що допомагають комплектувати матеріали не лише студенти факультету гуманітарних наук. Зокрема, студенти факультету природничих наук, які

проходили практику в Тернопільській обл., також передали деякі знахідки, що характеризують традиційний побут українців. Цікаву колекцію передав Рожнівський колегіум «Гуцульщина». Виставка «Давня та традиційна культура України» експонується і нині (рис. 1–2).

Сьогодні актуальним є відкриття постійної експозиції Музею історії культури. Основний фонд налічує близько 600 одиниць зберігання. Концепція постійної експозиції неодноразово вдосконалювалася (автори О. В. Бондарець, Ю. І. Нікішенко) та обговорювалася на засіданнях кафедри культурології.

Важливим залишається і юридичний статус Музею. В певний період кафедра розглядала можливість діяльності Музею в складі Наукової культурологічної лабораторії, але сьогодні цей варіант не є актуальним. Сподіваємось, що доля зібрання Музею історії культури не залишить байдужими ні професорсько-викладацький склад кафедри культурології, ні адміністрацію НАУКМА.

О. В. Бондарець